

Arvoisa vastaanottaja!

Ohessa on kirjattuna aikuislukioiden tuloksellisuusrahoituksen kannalta tärkeitä asioita. Lopussa on tarkentavaa yleisinfoa.

Tuloksellisuusrahoituksesta on rakennepaketissa kirjoitettu näin (kohta 17):

”Toteutetaan koulutuksen järjestäjäverkon rakenteellinen uudistaminen ja rahoitusjärjestelmän uusiminen siten, että rahoitus perustuu ensisijaisesti 1) **suorituksiin** (esim. tutkinnot, osatutkinnot, osaamispisteet) ja 2) **tuloksiin**, 3) **ei opiskeluaikaan**.” (Numerointi ja lihavointi ovat allekirjoittaneen.)

Terminologiasta

Lukioissa ainoa tutkinto on ylioppilastutkinto. Miten arvioidaan lukion päättötodistus, sillä se ei ole tutkinto? Jos oletetaan, että se tulkitaan tutkinnoksi kuten ylioppilastutkintokin, ne sopivat tuloksellisuuskriteereiksi nuorten lukioihin, joissa opiskelija-aines on homogeenista ja joissa jo oletusarvona on lukion päättötodistus ja yo-tutkinto. Tähän sopii myös rajattu aika (3v.)

Mikä on osatutkinto? Aineopiskelua, esim. jonkin oppiaineen oppimäärä? Entä osaamispiste?

Rakennepaketissa puhutaan toisen asteen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistamisesta. Katsotaanko, että aikuislukioiden antama perusopetus kuuluu siihen myös? Vai erotellaanko perusopetus erikseen, jolloin rakenneuudistus ei koskisi perusopetusta. Ainakaan aineopiskelurahoituksen valtionosuus ei poistu perusopetuksesta.

Aikuislukioille pelkästään nuo kaksi kriteeriä (lukion päättötodistus + yo-tutkinto) ovat liian vähän, sillä **aikuislukiot ovat enemmän kuin lukio. Ehdotamme, että aikuislukioissa kriteereitä ovat:**

SUORITUKSET (perusopetus alleviivattu)

A. tutkinnot

- lukion päättötodistuksen saaminen (44 tai 48 kurssia / 3-4v)
- ylioppilastutkinnon suoritus

Edellä olevat on pidettävä erillään, sillä kaikki lukiota suorittavat eivät suorita yo-tutkintoa ja toisaalta taas kaikki yo-tutkinnon suorittajat eivät suorita lukion päättötodistusta, koska heillä on jo lukioon rinnastettava ammatillinen toisen asteen tutkinto.

- perusopetuksen päättötodistus (44 kurssia / 2-3v)

B. osatutkinnot

- lukioon valmistavan koulutuksen suorittaminen (25 kurssia / 1v)
- jonkun oppiaineen oppimäärän suoritus tai korotus

Korkeakoulut pyrkivät siihen, että pääsykokeet perustuvat yhä enemmän lukion oppimääriin (esim. lääketieteellisen tiedekunnan matemaattisluonnontieteellisten aineiden osaaamista mittaava koe). Pääsykokeessa tarvittavien aineiden opiskelu tai korottaminen aikuislukiossa on erinomainen ei-kaupallinen yhdenvertaisuutta lisäävä tapa valmentautua kokeisiin.

- yo-tutkintoa uusimaan, korottamaan, erilliskoetta suorittamaan tai ylimääräistä hylättyä uusimaan tulevat opiskelijat, jotka asuvat kaukana omasta lukiostaan ja tulevat yleensä suorittamaan kokeen aikuislukioihin. Monet nuorten lukiot eivät edes ota näitä ”vieraita” kirjoituksiinsa, koska he eivät ole opiskelleet ao. lukiossa.
- perusopetukseen valmistavan koulutuksen suorittaminen (25 vvt / 1v)

- perusopetuksen alkuvaiheen opintojen suorittaminen (25 vvt / 1v)
- perusopetuksen lisäluokan suorittaminen (770 t /1v)
- C. osaamispiste
- aineopiskelu (jokaisesta suorituksesta saadaan osaamispiste)

TULOKSET

Mikäli tuloksia mitataan yo-arvosanoilla tai kirjoitusaineiden lukumäärällä tai todistusten keskiarvoilla tai lukion suorittamiseen käytetyllä ajalla tai jatko-opintoihin pääsemisellä, kohtelee kriteeristö aikuisia epäoikeudenmukaisesti, koska

- osalle opiskelijoista riittää jatkoon pääsyyn vain jokin kurssi tai oppiaine.
- opiskelijoissa on myös alan vaihtajia tai heitä, jotka tarvitsevat **työssään uusia taitoja tai lisäosaamista** esim. vieraisissa kielissä. He ovat siis jo työelämässä, eivätkä haekaan jatko-opintoihin.
- aikuislukiolaiset kirjoittavat yo-kokeessa yleensä vain 4 ainetta.
- osa arvosanoista on hankittu kenties vuosia sitten nuorten lukiossa ja hyväksi luettu aikuislukion todistukseen.

Aikuislukiotoiminta on tasa-arvoistavaa ja syrjäytymistä ehkäisevää, sillä se antaa monille opiskelijoille **toisen mahdollisuuden** ja monille elinikäisen oppimisen väylän. Aikuislukiossa opiskelu on osa **nuorisotakuun** toteuttamista. Aikuislukioissa opiskelee yhä enenevässä määrin myös maahanmuuttajia. Siksi aikuisten kohdalla tulokseksi ja **bonus pisteitä** antaviksi pitää katsoa esim.

- pudokkaiden, esim. etsivän nuorisotyön tuloksena opiskelemaan saatujen opiskelijoiden määrä
- aiemmat opinnot keskeyttäneiden tai vailla toisen asteen opintoja olevien opiskelijoiden suoritukset. Keskenjääneiden opintojen suorittajissa on erityisen paljon nuoria aikuisia, jotka aikuislukiossa suoritetun lukion tai peruskoulun jälkeen jatkavat menestyksekkäästi opintojaan.
- maahanmuuttajien määrä

OPISKELUAIKA

Kaikkea ei voi myöskään mitata ajassa. Riittävä aika opintoihin käytettynä muuttuu kuitenkin rahaksi, kun opiskelijat valmistuvat sen sijaan, että he jäisivät pudokkaiksi. Aikuisten lukiokoulutuksen erityispiirteet ja erityisryhmät (paljon aineopiskelijoita, paljon keskeyttäjiä) jäävät huomiotta, jos kriteerinä on yksioikoisesti nuorten lukiokoulutuksessa käytettävä aika (3v.). Aikuisten kohdalla pitää ottaa huomioon aikuisen elämäntilanne, joka työn, perheen, raskauden, armeijan, vankilassa olon, sairauden tai muun syyn takia voi pidentää opiskeluaikaa. Opintojen keskeytykset eivät ole harvinaisia, mutta on huomattava, että keskeyttäminen ei välttämättä tarkoita opiskelun lopettamista.

INFOA

Aikuislukion opiskelijoina on mm.

- lukion aloittavat, yleensä ilman toisen asteen koulutusta
- nuorten lukion keskeyttäneet ja lukion suoritusajan ylittäneet
- peruskoulun keskeyttäneet (suurin osa maahanmuuttajia mutta osa myös suomalaisia)
- oppivelvollisuusikäisiä, joilla jokin erityinen syy (vaikea sairaus, kiusaamisia, raskaus ym.)
- koko peruskoulun suorittavia (yleensä maahanmuuttajia)
- peruskouluun valmentavia opintoja suorittavia (vuosiluokat 1-6, maahanmuuttajia)
- lukioon valmistavassa koulutuksessa olevia (maahanmuuttajia)
- ammatillisen pohjalta yo-kirjoitukseen tulevia
- lisäluokalla olevia (ilman toisen asteen koulutuspaikkaa)
- vankilassa opiskelevia
- aineopiskelijoita, jotka täydentävät osaamistaan
  - o työttömiä, joiden opiskelu lisää mahdollisuuksia työllistyä tai päästä koulutukseen, mihin välttämättä ei tarvita koko tutkintoa.
  - o päivälukiolaisille tukitoimi silloin, kun opinnot eivät ota onnistuakseen.

- o jo ylioppilaaksi tullut täydentää tutkintoaan, korottaa aikaisempia arvosanojaan ja pyrkii korkeakouluun (= valmennuskursseilla olevia).

Aikuisopiskelijat

- 2/3 naisia
- maahanmuuttajista 2/3 miehiä
- keski-ikä alle 30v.
- suurin osa työssäkäyviä, perheellisiä
- usein syrjäytymisvaarassa olevia
- keskeyttävät helposti, mutta tulevat jatkamaan yhtä helposti
- eivät ole edenneet koulutuksen järjestäjän viitoittamalla tavalla

Aikuislukiot

- joustavia
- vapaa hakeutuminen koko lukuvuoden ajan
- opetus monimuotoista (koko lukion voi suorittaa verkossa. Se lisää mm. alueellista tasa-arvoa.)
- ei ole keskiarvorajoja
- edullisia (tutkintotavoitteinen opetus maksutonta, aineopiskelussa pienet kurssimaksut)
- opetus on kontrolloitua, laadukasta ja asiantuntevaa

Aikuislukioiden yhteiskunnallinen merkitys

- mahdollistavat jatkuvan, elinikäisen opiskelun
- poistavat eriarvoisuutta ja vähentävät syrjäytymisen riskiä
- yhteiskunnallisesti vaikuttavia ja syrjäytymisen kerrannaisvaikutuksia katkaisevia
- toinen mahdollisuus pelkän perusasteen koulutuksen varaan jääneille
- tärkeä keino koulutuksellisen tasa-arvon saavuttamiseksi
- vastaavat koulutuksen ulkopuolelle jäävien tarpeisiin.

Suomalaisten koulutustaso on nykyisin jo niin hyvä, että lukion tutkintotavoitteisten opiskelijoiden määrä tuskin tulee nousemaan, mutta **yleissivistyksen täydentäminen** on työelämänkin takia monelle tärkeää (esimerkiksi kielitaito, luonnontieteelliset aineet). Aikuislukiossa opiskelijat ovat hyvin suoritustavoitteisia.

Kiitos, että olette aikuislukioista kiinnostuneita!

Erja Vihervaara

Iltakoulujen liiton pj.

Turun iltalukion rehtori

0504323705